

الحمد لله وحده ، و الصلاة والسلام على من لا نبي بعده... و بعد :
 ئەمانەى خواروھە بریتین لەجەند نادابییك كه پێویسته لهكاتى
 چونە مزگەوت وەك موسلمانێكى شوینكەوتەى سوننەت پەچاوى بكەین :

۱ - پێویستە جل و بەرگیك لەبەر بكەین شایستە بێت بە مالى
 پەرورەدگار ھەرۆك پەرورەدگار ئەفەرموى ﴿ يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ
 عِندَ كُلِّ مَسْجِدٍ ﴾ (الأعراف : ۳۱) واتە : ئەى پۆلەكانى ئادەم ھەر كە
 دەچنە مزگەوت بۆ نوێژ و خوا پەرستى جل و بەرگی جوان و پاك و
 خاوین لەبەر بكەن . بۆیە نابێت ئەو جلانە لەبەر بكەین كە ئەبنە
 ھۆى ئەوئى تاوانمان بگات وەكو جلە وەرزشیەكان (تراكسۆت ،
 فانیلەى وەرزشى ، سى چارك) چونكە ئەمانە لەچەن رۆیەكەوھ
 لەبەرکردنیان جائز نیە لەوانەش (تراكسۆتەكان تەسكەن و لەكاتى
 نوێژ كردن عەورەتى موسلمان دەرئەخات و زۆرجاریش پششى
 دەرئەكەوى ، لەگەڵ ئەوھشدا زۆربەى جلە وەرزشیەكان خاچ و وینە و
 ھیمای ناھەرعى پێوھى كە نوێژكردن پێوھى جائز نیە ، ئەم جوۆرە
 جلانە كە لە رومان نەھىت بۆ بازار و دەرەوھ لەبەرى بكەین چۆن لە
 رومان بێت بۆ مالى پەرورەدگار لە بەرى بكەین ؟

۲ - چونە ژورەوھ بۆ مزگەوت : پێویستە بە قاچى راست بچینە
 ژوورەوھ و بلیین : (بسم الله و الصلاة و السلام على رسول الله ، اللهم
 افتح لي ابواب رحمتك) .

۳ - ئەنجامدانى نوێژى (تحية المسجد) : واجبه لهكاتى چونە مزگەوت
 پێش دانیشتن دوو ركات نوێژى (تحية المسجد) ئەنجام بەدەین .

۴ - وەلامدانەوھى بانگ بێژ : پێویستە كە گویمان لە بانگ بوو
 وتەكانى بانگ بێژ وەكو خۆى لەباشیەوھ دووبارە بكەینەوھ . جگە لەو
 كاتەى كە بانگ بێژ ئەئیت : حي على الصلاة ، وحي على الفلاح ،
 دەبى بلیین : لا حول ولا قوة إلا بالله پاشان صەلاوات ئەدەین لەسەر
 پێغەمبەرى خوا ﷺ .

۵ - پارانەوھى پاش بانگ : پێویستە لە پاش كۆتایى ھاتنى بانگ بلیین
 : ((اللهم رب هذه الدعوة التامة ، والصلاة القائمة ، آت محمداً الوسيلة
 والفضيلة ، وابعثه مقاماً محموداً الذي وعدته)) .

۶ - ماوھى نیوان بانگ و قامەت : پێویستە لەو كاتە كورتە زۆر
 بەنرخە خۆمان سەرفال بەكەین بە پارانەوھ لە پەرورەدگار چونكە
 پێغەمبەرى خوا ﷺ ئەفەرمویت : (الدعاء لا يرد بين الأذان والإقامة)
 واتە : پارانەوھى نیوان بانگ و قامەت وەرگیراوه و پەد ناکریتەوھ .

۷ - نوێژكردن رۆوھ بەرەست (استورة) : واجبه رۆوھ و بەرەستىك
 نوێژەكانمان ئەنجام بەدەین ، چونكە پێغەمبەرى خوا ﷺ فەرمویتى
 : ئەگەر یەكێك لە ئیوھ نوێژى كرد ، با نوێژكردنەكەى رۆوھ و
 سوترەھەك بێت ، و ئیشى نزیك بێتەوھ .

پێشەوا (الشوكاني) - بەرەحمەت بێت - سەبارەت بەم فەرموودەھ
 فەرمووتى : واتە : ئەو وتەھەى پێغەمبەرى خوا ﷺ كە
 فەرمووتى : با نوێژكردنەكەى رۆوھ و سوترەھەك بێت ، بەلگەھە لە
 سەر ئەوھى كە سوترە واجبه .

۸ - خۆ پاراستن لە رۆیشتن بەبەردەم ئەوانەى نوێژ ئەكەن : ئەمەش
 كاریكى مەترسیدارە و دەبى خۆمان بپارێزین لەوھى بەبەردەم ئەوانە
 ھەنگاو نەنێین كە نوێژ ئەكەن . چونكە پێغەمبەرى خوا ﷺ
 فەرمووتى : ئەگەر ئەو كەسەى كە بە بەردەست نوێژگەردا تێپەر
 دەبیت بزانیت چەند تاوانى لە سەرە ، ئەوا ئەگەر (چل) بووھستایە
 زۆر باشتر بوو بۆى لەوھى كە بە بەر دەستى دا بروت .

(أبو النضر) دواى گێرانەوھى ئەم فەرموودەھ فەرمووى : نازانم
 ووتى چل رۆژ ، یان چل مانگ ، یان چل سال

۹ - خۆ پاراستن لەنوێژ كردن لە نیوان كۆلەكەكانى مزگەوت : لە
 (معاویە)ھى كورپى (قرە)وھ ﷺ دەگێرنەوھ ، ئەویش لە باوكیەوھ ﷺ
 كە فەرمووتى : ئیمەى ھاوھلانى پێغەمبەر ﷺ لەو سەردەمەدا
 نەھیمان ئى دەكرا لە نوێژ كردن لە نیوان كۆلەكەكانى مزگەوت ، و
 دەریش دەكرابن لەو شوینانەدا . (أنس)ى كورپى (مالك)یش ﷺ
 فەرمووتى : ئیمەى ھاوھلانى پێغەمبەر ﷺ لە سەردەمى پێغەمبەرى
 خوادا ﷺ خۆمان دەپاراست لەمەى كە ئیوھ ئەنجامى دەدەن .

واتە : نوێژكردن لە نیوان كۆلەكەكانى مزگەوت .

۱۰ - رێك كردنى ریزەكانى نوێژ و پركردنەوھى كەلینەكان :
 پێغەمبەرى خوا ﷺ : سى جار فەرمووى : ریزەكانتان رێك خەن ،

سویند بى بە خواى پەرورەدگار ، یان ریزەكانتان رێك دەخەن یان
 خواى پەرورەدگار جیاوازی و خیلاف دەخاتە نیو دلەكانتانەوھ

نوعمانى كورپى بەشیر ﷺ كە یەكێكە لە ھاوھلانى پێغەمبەر ﷺ
 پاش ئەوھى كە ئەم فەرموودەھ دەگێریتەوھ دەفەرمووتى : دواى
 ئەوھى كە پێغەمبەرى خوا ﷺ ئەوھى فەرموو : پیاوانم دەبینى
 شانیان دلەكاند بە شانى ھاوړیکانیانەوھ ، و چۆکیان بە چۆكى
 ھاوړیکانیانەوھ ، و قاپەرقەشیان بە قاپەرقەھى ھاوړیکانیانەوھ

۱۱ - تەواو كردنى ریزەكان : پێویستە تا ریزىك تەواو پەنەكەینەوھ
 ریزى تر دروست نەكەین ، چونكە پێغەمبەرى خوا ﷺ فەرمووتى :
 ئەو كەسەى ریزىك بگەیهنیت خواى پەرورەدگار دەبگەیهنیت ، ئەو
 كەسەش ریزىك بیریت خواى پەرورەدگار دەبیریت .

ئەم جوۆرە ھەرەشانەش بۆ ئەنجامدانى حەرامىك نەبیت ناوتریت
 ۱۲ - بەكارھێنانى سیواك : سوننەتە لە كاتى ھەموو نوێژەكان سیواك
 بەكار بھێنین چونكە پێغەمبەرى خوا ﷺ فەرمووتى : (لولا أن أشق
 على أمتي لفرضت عليهم السواك عند كل الصلاة كما فرضت عليهم
 الوضوء) واتە : ئەگەر بارگرانى نەبوايە لەسەر ئوممەتەكەم ئەوا سیواك
 كردنم فەرز دەكرد لەگەڵ ھەموو نوێژكردنێكدا ھەرۆك چۆن دەست
 نوێژم فەرز كردوھ لەسەریان

۱۳ - خۆ پاراستن لە قسە كردن لە پاش (الله اكبر)ى پێش نوێژ :
 پێویستە لەگەڵ (الله اكبر)ى پێش نوێژ خۆمان بە قسە و شتى ترەوھ
 سەرفال نەكەین بەلكو نوێژەكەمان دەست پێبكەین . پێغەمبەرى خوا
 ﷺ فەرمووتى : پێشنوێژ بۆ ئەوھ دانراوھ لاسایى و ئیقتدای پێوھ
 بكریتەوھ ... كاتى ووتى : (الله اكبر) ئیوھوش بلین : (الله اكبر) .

۱۴ - خۆ پاراستن لە نیهت ھێنانى نوێژ بە دەم : چونكە نیهت لە
 دلدايە ھەرۆك (شيخ الإسلام ابن تيمية) فەرمووتى : (محلّ النية
 القلب دون اللسان باتفاق أئمة المسلمين في جميع العبادات) .

واتە : بە كۆراى زانایان لە ھەموو پەرستەنەكان نیهت بە دل
 ئەھنریت نەك بە زمان : واتە نابى بەزمان نیهت بھنرئى . ھەرۆھا
 فەرمووتى : نیهت ھێنان بە زمان كەم و كورپە لە عەقل و لە ناين .

هه نديك

له نادابه گاني

مزگهوت

پیداچوونهوهی

نأماده کردن و نووسینی

ماؤستا: عدنان بارام

هاوار عبدالله

۲۰ - پیویسته له کاتی چونه سوژده دهسته کانمان پیش ئەژنۆمان
 بخهینه سهر زهوی چونکه پیغه مبهری خوا ﷺ فهرمویهتی: " إذا
 سجد أحدکم ؛ فلا یرک کما یرک البعیر ، ولیضع یدیه قبل رکبته "
 واته : ئەگەر ههریهک له ئیوه سوژدهی برد ، با وهکو ووشت
 نهکات ، بهئکو دهستهکانی پیش ئەژنۆکانی بخاته سهر زهوی
 ۲۱ - خۆپاراستن له پیشکهوتنی ئیمام له کاتی سهر بهرزکردنهوه له
 سجود چونکه پیغه مبهری خوا ﷺ فهرمویهتی : " أما یحشی السدی
 یرفع رأسه قبل الإمام أن یجول الله رأسه رأس حمار " . متفق علیه
 واته : ئەو کهسهی بهرله پیش نوێژ سهری له سوژده بهرز
 دهکاتهوه نایه ناترسی خوا سهری بگۆرێ بۆ شیوهی گۆی درێژییک
 ۲۲ - لهپاش نوێژ پهله نهکهین له دهرچوون له مزگهوت ، بهئکو جوان وایه
 دانشین تاوهکو زیکرهکانی پاش نوێژ ئەخوینینهوه پاشان دهرچین .
 ۲۳ - له پاش تهواو بونی نوێژ و لهکاتی دهرچوون له مزگهوت پیویسته به
 قاجی چهپ دهر بچین و بلیین : بسم الله والصلاة والسلام علی رسول الله
 اللهم إني أسألك من فضلك اللهم اعصمني من الشيطان الرجيم .
 وَأَجْرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

۱۵ - خویندنهوهی پارانهوهی دهستپیکردنی نوێژ (دعاء الاستفتاح) :
 پیویسته لهپاش وتنی (الله اکبر) دهست پیکردنی نوێژ ئەم زیکره
 بخوینینهوه : اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ
 وَالْمَغْرِبِ اللَّهُمَّ تَقْنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا تَقْنِي الثُّوبَ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ اللَّهُمَّ
 اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِاللَّحْلِجِ وَالْمَاءِ وَالْبُرْدِ .
 یان ههر زیکرکی تر له پیغه مبهری خواوه ﷺ جیگیر بویت .
 ۱۶ - سهیر کردنی شوینی سوژده : پیویسته تا نوێژ دهکهمان تهواو نهیبی
 تهماشای شوینی سوژدهکهمان بکهین و چاو نهگێرین بهملا و نهولادا
 چونکه پیغه مبهری خوا ﷺ نههی دهکرد له چاو گێرپان به ناسماندا "
 وه جهختیشی له سهر ئەم قهدهغهکردنه کردوه ، وهک ئەفهرمویت:
 کۆمهله کهسانیک ههن له کاتی نوێژدا چاو بهناسماندا دهگێرن ، واز
 دههینن یان خوای پهروهردگار بینایان ئی بسینیتهوه
 ۱۷ - دانانی دهست لهسهر سنگ : له (طاووس) هوه دهگێریتهوه که :
 پیغه مبهری خوا ﷺ له کاتی نوێژکردنیدا دهستی راستی دهخسته
 سهر دهستی چهپی ، پاشان له سهر سنگی توندی دهکردن .)
 وه " نههیشی دهکرد له دانانی دهستهکان له ئاستی کهلهکه
 (الإختصار) : واته : دانانی دهستهکان له سهر یان له ئاستی کهلهکه
 له کاتی نوێژدا " ، و ههر ئەم شیوه دانانهشه نههی ئی دهکرد .
 ۱۸ - خۆپاراستن له وتنی (آمین) بهرله پیش نوێژ : پیغه مبهری خوا
 ﷺ فهرمویهتی : ئەگەر پیشنوێژ ئامینی کرد ئیوهش له گهئیا ئامین
 بکهن ، چونکه ئەو کهسهی ئامینهکهی له گهئ ئامینی فریشتهکانی
 خوادا جوت بوو ئەوا خوای پهروهردگار له ههموو گوناوهکانی خویش
 دهبیته . بهلام خهئگیك ههن بهرله پیش نوێژ (آمین) ئەکهن ، ئەم
 جوژه کهسانه ئامینهکهیان نابیته هوی لیخوئسبونێ تاوانهکانیان
 چونکه لهگهئ (آمین)ی پیش نوێژ و فریشتهکان یهک ناگریتهوه .
 ۱۹ - خۆ پاراستن له پیشکهوتنی ئیمام له سجود و رکوع : پیغه مبهری
 خوا ﷺ فهرمویهتی : پیشنوێژ بۆ ئەوه دانراوه لاسایی و ئیقتدای
 پیوه بکریتهوه ، جا پیشی مهکهون، کاتی ووتی: (الله اکبر) ئیوهش
 بلیین: (الله اکبر) ، کاتی چوووه رکوعهوه ئیوهش بچنه رکوعهوه، ... کاتی
 سهجدهی برد ئیوهش سهجده بهرن .